

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah

Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . . . \$7.00

GLAS NARODA

Liš slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2876

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: CORTLANDT 2876

NO. 114. — STEV. 114.

NEW YORK, SATURDAY, MAY 15, 1926. — SOBOTA, 15. MAJA 1926.

VOLUME XXXIV. — LETNIK XXXIV.

INDUSTRIJALNI BOJ V ANGLIJI

Industrijalni boj v Angliji, ki se je pričel z generalno stavko, se vrši naprej, kljub preklicu generalne stavke. — Podjetniki se hočejo poslužiti prilike, da uničijo unije. — Bajne stavka sedaj več delavcev kot poprej.

LONDON, Anglija, 14. maja. — Predvčerajšnjim preklicana angleška generalna stavka se je razvila včeraj v obširno izprtje organiziranih delavcev, ki so hoteli zopet pričeti z delom na temelju starih pogojev.

Kakorhitro je postalo znano stališče podjetnikov v deželi, je izbruhnil vihar ogorčenja in protestov. Večina stavkarjev se ni vrnila na delo in razventega je vztrajalo pri stavki kot kompaktna masa le 450,000 železničarjev ter 400,000 pristaniških delavcev. Številni delavci, ki so mislili, da so izvojevali zmago, so bombardirali glavne stane organizacij z zahtevo, naj se zopet proglasi generalno stavko.

Ta razvoj je eden najbolj dramatičnih izza pričetka velikega industrijalnega boja.

Strokovno unijski kongres je sprejel izziv ter izdal energično izjavo, da bodo nudile organizacije skrajni odpor vsakemu poskusu, da se vsili delavcem poniževalne pogoje.

Vsiljenja pogojev, ki imajo namen uničiti organizacije, ne bomo trpeli. Mir brez trpkosti je nemogoč, če se takoj ne preneha z napadi. Delavci ne bodo opustili prednosti, katere so si tako težko priborili.

Izjava pravi, da ni treba smatrati preklica generalne stavke za znamenje slabosti strokovnih organizacij in če se hoče ohraniti mir, mora ministrski predsednik Baldwin z dejanji dokazati svoje javne govore. — Strokovne organizacije niso bile niti poražene, niti zlomljene, temveč ojačene vsled absolutne solidarnosti, katero je pokazala generalna stavka. Železničarje poziva, naj se ne spuste v nikake individualne dogovore, katere so jim ponudile nekatere železnice.

Po vsej deželi se branijo podjetniki sprejeti stavkarje zopet na delo pod starimi pogoji.

Strokovno unijski kongres je poveril položaj posameznim organizacijam, ko je prekinil generalno stavko ter opustil s tem vsako direktno kontrolo. Ko so dospela nadaljna poročila o nastopu podjetnikov proti delavcem, je namignil, da bi lahko zopet prevzel vodstvo.

Pred poslopji listov na Fleet Street in stranskih ulicah stoje še vedno stavkarski piketi. Skoro vsi listi so bili prisiljeni iziti v zelo zmanjšani obliki. Newspapers Proprietors Association je imela predvčerajšnjim in včeraj seje za zaklenjenimi durmi. Na sejah so razpravljali o pogojih, pod katerimi naj bi zopet sprejeli v službo stavkarje.

Med strokovno organiziranimi delavci vlada veliko ogorčenje nad izrazom, katerega se je poslužilo vladno glasilo, ki ga izdaja Winston Churchill, da so se namreč organizacije brezpogojno udale. Na tisoče stavkarjev različnih strok je izjavilo danes, da ne bodo pričeli z delom, če bo kaka organizacija disciplinirana.

V Liverpoolu so sklenili vsi stavkujoči delavci, da ne bodo preje opustili stavke, dokler ne bodo podjetniki izjavili, da sprejmejo na delo vse, ki so zastavkali. Delavci v Southamptonu so istotako vztrajali pri stavki, ko ni hotelo vodstvo pouličnih železnic zopet nastaviti vseh stavkarjev.

V poslanski zbornici je izjavil Ramsay MacDonald, voditelj delavske stranke, da stavka več ljudi kot predvčerajšnjim, ko je bila preklicana generalna stavka. Skrajno ostro je kritiziral stališče podjetnikov. Menil je, da se grdo motijo, če mislijo, da se jim bo posrečilo uničiti delavske organizacije.

Ministrski predsednik Baldwin je ožigosal poskus podjetnikov, da izkoristijo priliko za znižanje mezd ter zatiranje delavskih organizacij. Izjavil je, da je treba dobrega sporazuma med organizacijami in podjetniki.

Na Poljskem ustanavljajo diktaturo.

Maršal Pilsudski bo mogoče ustanovil na Poljskem diktaturo. — Njegove čete s o zasedle glavno mesto Poljske. Osemdeset ljudi je bilo bajne ubitih v pouličnih bojih.

BERLIN, Nemčija, 14. maja. — Poročila iz Varšave javljajo, da se vrši v Varšavi bitka med četami maršala Pilsudskega in četami generala Sirovskega, poveljnika 22. polka.

Vsi evropski kabineti naslednjega z največjo pozornostjo razvoje na Poljskem. Tukaj se domneva, da bo uspeh Pilsudskega v veliki meri vplival na mednarodni politični položaj.

DUNAJ, Avstrija, 14. maja. — Nepotrjena poročila iz Varšave pravijo, da je naraslo število ubitih, tokom bojev v Varšavi na 80. Novi boji so izbruhnili, ko so dospela garnizijske čete iz Poznania ki podpirajo vlado.

BERLIN, Nemčija, 14. maja. — Soglasno s poročili iz Gdanska se je pojavilo protigibanje proti maršalu Pilsudskemu. Oborožene sile korakajo bajne proti Varšavi, da otmu tam oblegane vladne čete.

VARŠAVA, Poljska, 14. maja. Včeraj popoldne krog ene je prišlo do pouličnih bojev, tokom katerih je bilo ubitih 60 oseb, dočim so bili številni nadaljni ranjeni.

Vojaki in civilisti so se udeležili bojev.

Poroča se, da korakajo proti Varšavi vladne čete iz jugozapada.

Ker ni hotel sodelovati Pilsudski pri stvarjenju kabineta s socialisti, niso proglasili socialisti nikake generalne stavke, vsled česar ni omejen transport vladi prijaznih čet v Varšavo.

Pilsudski je ustanovil svoj glavni stan v Saški palači ter je koncentriral v parku oklopne avtomobile ter dve brigadi lahke artilerije. Ta park obkroža predsedniško palačo, v kateri se vlada še vedno nahaja.

VARŠAVA, Poljska, 14. maja. Maršal Pilsudski obvladuje s svojimi četami Varšavo.

Dal je zasesti varšavske vojašnice in javna poslopja. Člani vlade so se umaknili v palačo predsednika, močno zastraženi.

Pilsudski je izdal včeraj izjavo z naslednjimi mirovnimi pogoji:

Odstop vlade Vitoša; imenovanje Pilsudskega na mesto ministrskega predsednika; razpust parlamenta za nedoločen čas, dokler se ne bodo vršile nove volitve.

Te zahteve izjavljajo praktično namen Pilsudskega, da ustanovi na Poljskem diktaturo.

WASHINGTON, D. C., 14. maja. — Poljski predsednik, se glasi v poročilu ameriškega poslanstva, — se noče pogajati z voditelji vstajev ter je ostal v svojem uradnem stanovanju, zastražen od moštva iz oficirske šole in drugih lojalnih oddelkov.

BERLIN, Nemčija, 14. maja. — Poljsko poslanstvo ni hotelo dati ameriškim časnikarskim poročevalcem dovoljenja, da odpotujejo na Poljsko.

Ameriški poslanik na Poljskem, Stetson, je dospel semkaj, na poti iz Varšave v Pariz. Poročilo o vstaji v Varšavi ga je presenetilo. Izjavil je, da ni bilo v Varšavi še nobenega znamenja bližajočega se upora, ko je odpotoval.

NIKAKEGA SLEDU O ZRAČNI LADJI

Pojavile so se bojazni, da je zadela polarno zračno križarko Norge nesreča. — Že dva dni ni nobenega poročila o Amundsenovi ekspediciji. Radijske postaje skušajo stopiti v stik z raziskovalci.

SEATTLE, Wash., 14. maja. — Mornariške radijske postaje v Alaski so podvojile svoje poskuse, da stopijo v stik z zračno ladjo Norge Amundsen-Ellsworthove polarne ekspedicije. Voditelji radijskih postaj so ostali vsa noč na svojih mestih in odrejeno je bilo vse potrebno, da poročila z Norge takoj razpošljejo po radio na vse strani. Zaskasneli prihod zračne ladje v Nome, Alaska, je dal povod resnim bojaznim vspricho poročila o viharjih, ki divjajo bajne sedaj v polarnih pokrajinah. — Kaj se je pač pripetilo Norge? — je mučno vprašanje, ki polni srca vseh prebivalcev, a nikdo ne more zadovoljivo odgovoriti na to.

Znano je, da je preletel kapitan Amundsen s svojimi sedemnajstimi sprejemljevalci že v sredo popoldne ob štirih, po iztočnem normalnem času Severni tečaj. Soglasno z nekim poročilom so zapazili zračno ladjo včeraj zjutraj ob poldveh v bližini Point Barrow, ob arktični obali Alaske. Petkrat v sredo ponoči in včeraj zjutraj so sporočile močne mornariške radijske postaje na St. Pauls otoku, da so čule sporočila z Norge, zadnjikrat včeraj zjutraj ob poltneh, ko so čuli Norge poklicati neko postajo ter reči: — Naprej!

Izza te ure vlada največji molk in pojavljajo se vsakovrstne domneve glede usode ekspedicije. Ali je bila zračna ladja prisiljena pristati? — se vprašujejo ljudje, — ali pa križari po arktičnem ozemlju na raziskovalnem potovanju? Možno je tudi, da jo je spravil vihar iz njene smeri in da potuje sedaj preko ozemlja, s katerim ni mogoče stopiti v stik. Oni pa, ki poznajo Amundseno, niso v nikakih resnih skrbeh glede njegove usode. Opozarjajo na njegov prejšnji doživljaj v polarni pokrajini pred par leti, ko je razkril severo-zapadni prehod in ko ni bilo dve leti o njem ne duha, ne sluha.

V prejšnjih poročilih se je glasilo:

NOME, Alaska, 14. maja. — Vsa znamenja tukaj so kazala, da divja vihar v ozemlju, proti kateremu vozi polarna križarka Norge. Barometer je padel v zadnjih štiri in dvajsetih urah za pol inča ter pada še naprej.

FAIRBANKS, Alaska, 14. maja. — Kapitan Detroitse arktične ekspedicije, George Wilkins, ne bo skušal vprizoriti nikakih arktičnih poletov iz Point Barrowa v svojem monoplanu, dokler ne bo postalo znano, kje se nahaja zračna križarka Norge.

“Los Angeles” nad New York City.

Prebivalstvo New Yorka je opazovalo zračno ladjo Los Angeles, ko je križarila nad mestom. — Mehurji za plin so puščali. — Letanje je bilo vsled tega zelo otežkočeno.

Velikanski vodljivi zrakoplov “Los Angeles”, ponos mornariške zračne sile, ki je 306 čevljev daljši kot pa Amundsenova zračna ladja “Norge”, je jadral v četrtek popoldne majestetično preko New Yorka, predno se je vrnil v svojo lopo v Lakehurst, N. J.

Kljub lahni megli, ki je ležala nad dolinjem New Yorkom, je bil zrakoplov jasno viden neštevilnim delavcem po uradih, ki so ga opazovali na prvem obisku v New Yorku po enem letu.

Zračna ladja je plula ob reki Hudson v višini kakih 1500 čev-

Proglasitev svete vojne.

PARIZ Francinja, 14. maja. — V nekem poročilu iz Taza se glasi, da je proglasil Abdel Krim, voditelj Rifeev, obnovljenje svete vojne v Mariboru.

MADRID, Španjka, 14. maja. Neka španska kolona, ki operira v Adžiru odselja, je zasedla vas Buhalema brez odpora.

ljev. Pri 125. česti se je obrnila ter odjadrala ob East Riverju navzdol, nakar se je obrnila preko Brooklyna, odkoder je potovala v Lakehurst.

Poročnik Charles Rosendahl, najstarejši preživeli članik nesrečne “Shenandoah”, je bil poveljnik zračne ladje, čeprav je že vprizoril več poskusnih poletov krog Lakehursta v pretekli spomladi.

Polet je pokazal, da so plinski mehurji v tako pomanjkljivem stanju, da puščajo plin ter vsestavajo zrak, vsled česar je letanje otežkočeno.

Ogrožena je tudi majenkostna zaloga helija. Novi mehurji bodo prišli najbrž iz tvornice v Philadelphiji prihodnji teden.

Luther še vedno nima naslednika.

Nemško časopisje izjavlja, da je dosedanji kancelar dr. Luther popolnoma nezmožen kot politik. — Ni mu dano, da bi se uživel v nazore drugega človeka. — Napovedal je svoj lastni padec.

BERLIN, Nemčija, 14. maja. — Berlin, ki je praznoval Vnebohod z zaprtimi prodajalnami in brez popoldanskih listov, je imel približno razmišljati o komplciranih predvčerajšnjih dogodkih v ozračju praznične mira. Državni zbor je bil zaprt in vsaj na zunaj neaktiven.

Politična karjera dr. Luthra je znaekrat končana ter se domneva, da se bo vrnil k svojemu rednemu poslu občinskega uradnika. Bil je župan Essena v času, ko je bil pred tremi leti imenovan živilskim ministrom.

Ko je bil stvorjen njegov zadnji kabinet, je pripomnil, da mu pravi neki motranji glas, da bo njegovo ministristvo padlo dne 13. maja. Zmotil se je torej za en dan.

Nezaupnica, izrečena v državnem zboru, ni bila nezaupnica v pravem smislu besede, a opozicija proti sklepu vlade glede zastave se je osredotočevalo tako jasno na kancelarja, da se je udal neizogibnemu.

Nova doba političnih baratanj bo nastopila sedaj v državnem zboru in vse stranke so dale izrazka upanju, da bo ta doba kratka in da bo čimprej mogoče stvorjen nov kabinet. Zadnji dogodki so dovedli nemško časopisje do prepričanja, da manjka dr. Luther, kljub priznani odkritosrčnosti in zmožnosti lastnosti, ki so neobhodno potrebne za politika.

Predsednik Hindenburg je imel sestanke s predsednikom državnege zboru, načelnikom socialistične delegacije v državnem zboru, voditelji vladnih strank ter načelnikom nacionalistov, da ugotovi njih nazore glede naslednjega kancelarja Luthra.

Predsednik je brzojavil obrambi nemu ministru Gesslerju, ki je na počitnicah, naj se takoj vrne v glavno mesto. Dr. Karel Jamres,

Poročnik Byrd

ki je poletel s svojim aeroplanom nad Severni tečaj ter se srečno vrnil na Spieberge. Polet je trajal petnajst ur. Tri dni za njim je dospel nad Severni tečaj raziskovalec Amundsen v zračni ladji “Norge”.

Coolidge je že pričel oseliti slannik.

WASHINGTON, D. C., 13. maja. — Ko se je odpeljal danes predsednik Coolidge iz Bele hiše, je imel na glavi bel trd slannik s črnim trakom.

Saljivci pravijo, da je dal s tem signal za poletno sezajo v Washingtonu.

Mehiški vstaji zopet aktivni.

MEXICO CITY, Mehika, 13. maja. — “El Universal” poroča, da je sto vstajev napadlo mesto Zihustanejo, da so bili pa znaekrat pregnani. Posadka v mestu je brzojavnim putem naprosila za ojačenja, ker domneva, da se bodo napadi ponovili.

Vstajem poveljujeta brata Vidales.

nacionalist, je bil tudi predlagan, a socialisti niso naklonjeni niti prvemu, niti drugemu.

Stvorjenje kabineta predstavlja zelo zapleten problem. Obe logični rešitvi, — stvorjenje takozvane velike koalicije od ljudske stranke pa do socialistov ali wemarske koalicije demokratov, centristov in socialistov — je otežkočeno, če ne onemogočeno vsled hohenzollerske uravnave.

DENARNA IZPLAČILA V JUGOSLAVIJI, ITALIJI IN ZASEDENEM OZEMLJU

Danes so naše cene sledeče:

Jugoslavija:	
500 Din. — \$ 9.45	2000 Din. — \$37.00
1000 Din. — \$18.60	5000 Din. — \$92.00

Razpošilja na zadnje pošte in izplačuje “Poštna branilnica” v Ljubljani.

Italija in zasedeno ozemlje:

200 Lir — \$ 8.20	500 Lir — \$19.50
300 Lir — \$12.00	1000 Lir — \$38.00

Pri nakazilih, ki znašajo manj kot 200 lir, računamo po 15 centov za poštnino in druge stroške.

Razpošilja na zadnje pošte in izplačuje Ljubljanska kreditna banka v Trstu.

Za pošiljate, ki presegajo PETTISOČ DINARJEV ali pa DVATISOČ LIR dovoljnjemo po mogočnosti še poseben postop.

Vrednost Dinarjem in Liram ni stalna, menja se večkrat in nepričakovano; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej; računamo po ceni tistega dne, ko nam pride poslani denar v roke.

Pošiljate po brzojavnem pismu izvršujemo v najkrajšem času ter računamo za stroške \$1.—

Denar nam je poslati najbolje po Domestic Postal Money Order ali po New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK
82 CORTLANDT STREET, NEW YORK.

Telephone: CORTLANDT 4687.

GLAS NARODA

(SLOVENE DAILY)

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)

Frank Sakser, president. Louis Benedik, treasurer.

Place of business of the corporation and addresses of above officers:
82 Cortlandt St., Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
"Voice of the People"

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

Za celo leto velja list za Ameriko	Za New York za celo leto	\$7.00
in Kanado	Za pol leta	\$3.50
Za pol leta	Za inozemstvo za celo leto	\$7.00
Za četrt leta	Za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$6.00.
Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izveniš nedelj in praznikov.

Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagovoli pošiljati po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnje bivaličke naznani, da hitreje najdemo naslovnik.

"GLAS NARODA", 82 Cortlandt Street, New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 2876.

ANGLEŠKI KOMPROMIS

Obstajata dve možnosti. Ali so bila resnična poročila kapitalističnega časopisa, ki so poročala, da se generalna stavka drobi in da se vrača na deset tisoč stavek na delo, v sled česar se je generalni stavekarski komitej bal, da bo prišlo do nenadnega poloma in da bo na ta način izgubljen vse. Ali pa so vsebovala resnico poročila iz glavnega stana strokovno unijskega kongresa, ki so govorila o velikanskem navdušenju, o odločnosti angleških delavcev, da ustrajajo in da se ne vrnejo preje na delo, dokler ne bodo izvojevali odločilnega uspeha. Seveda je skrajno težko soditi iz daljave. Zdelo pa se nam je, da nasijo poročila iz generalnega stavekarskega stana pečat resnice in da vsebujejo poročila angleške vlade precej propagande, česar nismo izjavili le mi, temveč tudi nekateri velekapitalistični listi.

Obstaja pa še nadaljna možnost in to smatramo za bolj vrjetno. Generalna stavka je propadla vsled izpodkoptujučega delovanja "desnice". MacDonald, Clynne, Snowden, Thomas in Henderson niso bili nikdar prijatelji generalne stavke, ki je bila sklenjena in odrejena proti njim in preko njih opozicije. Temu so dali izraza takozvani reformisti vseh kot enkrat na povsem jasn način. Čeprav niso, z izjemo Thomasa sedeli v komiteju generalne stavke, so vendar vodili neprestano pogajanja z vlado. MacDonald je šel v tem celo tako daleč, da se je moral javno polskicitati k redni izvrševalni komitej angleškega strokovno unijskega kongresa. Komitej je storil to očitno skrajno nerad. MacDonald je vendar priznani parlamentarni voditelj delavske stranke. Uživa velik ugled in nobena stvar bi ne mogla ideji generalne stavke manj koristiti kot tako javno okreeanje tega voditelja. Da pa se je to kljub temu, zgodilo nam dokazuje, da je bil položaj že takeat skrajno kritičen.

Parlamentarni voditelji delavske stranke ter oni desnice so delovali prot generalni stavki takoj od prvega trenutka naprej. Postavili so se, kot je samoposobi umevno, v vrste, ko je padla odločitev. Nikdar pa niso bili z dušo in telesom pri stvari. Njih posredovalni posnisi so veljali, kot je samoposobi umevno, skrajšnji uravnavi boja. Leži namreč v logiki razvoja, da speavi vsak boj polagoma v ospreddje in v vodstvo najbolj energične in odločne elemente. V angleškem strokovno-delavskem gibanju se je to že zgodilo, kajti brez tega dejstva bi ne bila nikdar možna proglastitev generalne stavke. MacDonald, Snowden, Thomas in drugi, ki še danes kontrolirajo parlamentarno delavsko stranko ter obsojajo tam levo krilo k brez pomembnosti, se boje razvoja, ki bi jim na političnem polju prinesel isto ojačenje sile levece kot se je to že zgodilo v nepolitičnem, strokovnem gibanju angleškega delavstva. Vsled tega sabotirajo veliki boj s tem, da so oslabili bojno razpoloženje mas, ohranili njih trdno vero do vzdržanja ter oslabili celo gibanje s svojim posredovanjem.

V prihodnjih par dneh homo brez dvoma slišali več podrobnosti o tem iz Anglije.

Kljub temu pa ni bil "eksperiment" popolnoma brez uspeha, pač se izkazal kot nepričakovano velik uspeh. O tem ne sme biti nikdo na nejasnem, niti v sedanjih urah razočaranja. Prvikrat si je držnilo angleško strokovno gibanje, kojega konservativnost je prišla naravnost v pogovor, izvesti velik udarce skupne akcije proti kapitalu in vladi. To se pa ni storilo v vprašanju, ki bi se direktno tikalo vseh, ki bi osebno interesiral celokupni proletarijat, temveč v varstvo ene skupne industrijskih delavcev.

Angleška generalna stavka je predstavljala krasno razodetje proletarske solidarnosti ter bo živela kot taka naprej v zgodovini modernega delavskega gibanja.

Stvar se pomiče naprej, — kljub vsemu!

Zagonetna okostja v Beogradu.

V Beogradu je bilo v zadnjih dneh izkopanih šest zagonetnih okostij in strobinelikt trupel. Prvo možko okostje so našli v Pop Lukinji ulici, kjer se je nekdanja nahajala beograjska policija. Že naslednjega dne je skupina mladih nogometarjev slučajno odkrila le par pedit pod površino zemlje na dirkališču še eno okostje z zlatim prstanom na roki.

Ko so se še vršile poizvedbe so delavci, ki so kopali kanal na vogalu Cetinjske ulice, našli troje otroških okostij, pozneje pa še živalsko okostje.

Ker so vsa beograjska pokopališča precej oddaljena, od sredine mesta, je jasno, da so te okost-

ja oseb, ki so postale žrtve zločina. Praznoverni Beograjčani si na svoj način tohačajo najdboteh misterioznih okostij.

Ricci,

glavni podtajnik fašistov, stranke za tržaško pokrajino, bo imel, kakor se kaže, z ureditvijo fašistovskih razmer v Trstu mnogo posla. Fašistovski službeno poročilo naznanja, da je prišlo na delovni praznik po Riecardijevem govoru do incidentov, ki jih je Ricci takoj in energično potlačil.

Drugo službeno poročilo pravi, da je odšel Ricci v Rim k seji vodstva, v kateri bo poročal tudi o tržaškem položaju.

ZANIMIVI IN KORISTNI PODATKI

(Foreign Language Information Service. — Jugoslav Bureau.)

PREPREČEVANJE NEZGOD V PREGOVNIKIH

Vzlic dejstvu, da se v premogovnikih Združenih držav dogaja mnogo nezgod, obstojajo vendarle metode, kako naj se take nezgode preprečijo. Mr. Scott Turner, ravnatelj federalnega rudniškega urada, trdi, da je ta urad končno dokazal, da je kameniti prah sigurne lek proti širšim eksplozijam v bituminoznih premogovnikih. Škropljenje s kamenim prahom (rock dusting) se imenuje ta metoda, ki obstoja v tem, da se ves premogovnik oškropi z zadostno količino nevteljivega prahu, tako da se plamen začetne eksplozije ugasne.

Vzrok velikih nezgod v premogovnikih je prah od premoaga. Mnogi vprašujejo, zakaj se ta prah ne odstrani. Odgovor je ta, da je to nemogoče.

Nekoliko premoaga se ob kopanju, razpršitvi, nakladanju ali prevažanju vedno razdrobi v prah in to nihče ne more preprečiti. Mnogo pa se da storiti v smeri, da se zmanjša ustvarjanje ogljenega prahu in njegovo razprostiranje. To se deloma dosega z močenjem za časa kopanja in oškropljenja natovorjenega premoaga. Najbolj oprezno ravna oni, ki rabi zaprte vozove oziroma ne naklada vsoka iznad sten voza. Na tak način se preprečuje, da se kosi premoaga razširajo na tla, kjer se drobijo v prah. Ob enem se prepreči, da preprih raznese prah premogovniku zvrha natovorjenega premoaga. Ako premogovniški vozovi povzročajo ogljeni prah, ki se razprostere po premogovniku, je isto, okt da bi človek posipal vse vhode premogovnika s smodnikom.

Stroji merejo današnes oškropiti s kamenim prahom jako hitro in poceni. Raba svetlobarvnega prahu, kot je prah vapnena, koristi tudi v tem, da razsvetljuje predore in poti in s tem preprečuje mnogo prevoznih nezgod. Do čim nekateri bolj napredni delodajalci vporabljajo kameni prah v svojih premogovnikih žalostno je dejstvo, da je tukaj več kot 90 odstot premogovnikov, ki niso še sprejeli ta praktični način. Nekateri lastniki se prizadevajo zmanj-

šati nevarnost ogljenega prahu s škropitvijo vode. Dasi ta način je dokazano neuspešen, vendarle je priporočljiv pri lokalnih operacijah.

Vzlic temu, da kameno opraševanje prepreči splošne eksplozije bituminoznih premogovnikov, male eksplozije prahu in pline se bodo vendarle kedaj pripetile. V antracitnih premogovnikih pa je še vedno ostala nevarnost lokalnih eksplozij plina.

Plin najdemo v vsakem premogovniku in kameno opraševanje ne more preprečiti, da se vname. Pač pa to prepreči, da se taka majhna lokalna eksplozija nikakor ne razširi dalje in povzroči eno izmed onih velikih katastrof, ki so posledica vnetja ogljenega prahu.

Vrednost kamene opraševanja za omejevanje eksplozije je bila nedavno dokazana pri dveh plinskih eksplozijah v Illinoisu oziroma v Pensilvaniji. V onem slučaju se je 1079 ljudi nahajalo pod zemljo, v drugem 400. V prvem je smrtno ponesrečilo 5 ljudi in 19 v drugem, aki kameni prah je brez dvome preprečil splošno eksplozijo, katere žrtve bi bili malone vsi rudarji.

Rudniški urad priporočuje sledeče metode, da se prepreči, da se plin in prah ne vname:

- 1) Dobra ventilacija v vsakem delu premogovnika, t. j. dovolj močne zračne struje, da morejo ponesti s seboj vnetljive pline.
- 2) Raba dopustljivih razstreliv, ki so električno vnamejivo, in odstranitev vseh nedopustljivih razstreliv.
- 3) Raba dopustljivih rudarskih svetilk (stroga prepoved otvorenih svetilk in rabe žigic) in raba pravih svetilk za odkrivanje plina.
- 4) Raba primernih motorjev na vseh strojih za rezanje in kopanje, in tudi primernih vrvi in ogib. Raba vozov, posutih s kamenim prahom.

Primerno ali dopustljivo pomenja vrsta, ki je priporočena od rudniškega urada.

Ako se vporabijo te štiri metode, odpadejo vse nevarnosti eksplozij v premogovnikih.

Novice iz Jugoslavije

Nenavadni svati.

Varaždin je imel te dni nenavadno senzacijo, ki je vzbudila ne samo v mestu, temveč tudi v okolici zelo vesele in živahne komentarje. Vse mesto govori o svatbi in piru 22-letnega mlinarja s 64 let staro ročco. Nevesta je imela pastoko, katero je poročila z nekim vojakom in ji objublja, da ji zapusti po smrti vse svoje premoženje. Med tem pa se je nenadoma zaljubila v mlademlinarja iz Novoga Marofa, kteremu namerava izročiti vse svoje posestvo in premoženje v gotovini. Ni čuda, da se je zet radi tega silno raztogotil. Videl je, da so ga osleparili. Ko sta šla mladi ženin in stara nevesta k poroki, je streljal na svate, a slučajno ni nikogar zadel. Očitno je hotel nenavadno dvojico preplašiti, da se ne bo poročila. A naerč se mu ni posrečil. Starica je bila namreč do ušes zaljubljena v svojega ženina. Skočila bi za njega, če bi bilo treba tudi v ogenj. Kako zelo se je zagledala vanj, dokazuje najbolj dejstvo, da mu je na dan poroke izročila vso gotovino v znesku 160.000 Din. Vrha tega nam...

Velika povodenj v Liki.

Po vesteh iz Rosinja v Liki je bila tamkaj v zadnjih dneh velika povodenj. Vsled večdnevnega deževja so vode naglo narasle. V občini Kosinj je nad 5000 oralov najboljšega sveta pod vodo. Voda je vdrta tudi v hiše in gospodarska poslopja. Škoda se ceni na deset milijonov dinarjev. Posebna deputacija je odšla v Beograd, da zahteva hitro pomoč za oškodovance.

Navadna muha zamahne s peroti v sekundi 330 krat. Bučela se enkrat tolikokrat, metulj pa le devet krat v sekundi.

PREDNO GRESTE ZVEČER SPAT

Pijte Runkomalt. Ničesar drugega vam ni treba kot dati v časo mrzlega mleka žlico Runkomalta ter zmešajte v shakerju. Takoj se razredči ter napraví izborno večerno pijačo. Izborna hrana. Lahko prebavljivo ter pomaga tekom spanja graditi vaše telo. Ta pijača iz Runkomalta vsebuje vse redilne snovi slada, sladkorja, kakava in mleka. Vprašajte svojega grocerja.

—Advl.

Vredila je več otrok v močne in zdrave moške in ženske kot vse druge hrane za otroke shupaj.

Borden's EAGLE BRAND CONDENSED MILK

Slov. 1

Španski letalci završili polet.

Španski avijatikci so završili polet iz Madrida v Manilo, a le en tresh aeroplanov je srečno dospel.

MANILA, Filipini, 13. maja. — Dva izmed šestih španskih letalcev, ki so pred osm in tridesetimi dnevi odleteli iz Madrida, da polet na Filipine, sta danes malo pred popoldne dosegla svoj cilj po potovanju, ki je obsegalo 11 tisoč milj. Kapitana Loriga in Calaza sta pristala s svojim letalom na ameriškem letalnem polju Nicolas, tri mihe izven Manile.

Ostali dve letali, ki sta nastopili dolgo potovanje, sta bili medtem uničeni, in sicer letalo kapitana Esteveza v sirsiki puščavi in letalo kapitana Lorige ob obali južne Kitajske. Kapitan Loriga se je vozil od Maca naprej v letalu kapitana Gallarza ter dospel na ta način na cilj potovanja.

Pri izkrcanju v bližini Manile je oba letale pozdravila velika ljudska množica, ki ju je dvignila na ramena ter odnesla v triumfu v mesto. Od odločitve njih vladne je odvisno, če se bosta vrnila oba letale domov po isti poti ali s pamnikom. Predlagano je bilo, naj se podari letalo filipinski vladi.

Le malo je tako srečnih ljudi, da lahko žive od samih obresti. Mnogo je pa takih, ki so si pomagali k udobnejšemu življenju z dohodki svojih prihrankov.

Tudi Vam se nudi taka prilika. Naložite prihranke varno pri nas na —

"SPECIAL INTEREST ACCOUNT"

po 4%

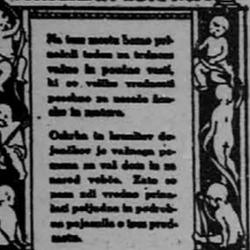
Obresti vam prično teči že od prvega maja naprej.

Frank Sakser State Bank

82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

KOTICEK OTROŠKÓ ZDRAVJE

OSKRBA MATERINSTVA in OTROŠKEGA ZDRAVJA

ČLANEK 177

OBLEKA OTROKA

Obleko otrok je treba prikriti na tak način, da bo ostal otrok vedno gorak in udoben. Poleg tega pa jo je treba tudi pogosto menjati. Vsako dete se dobro počuti kadar je njegova odeja gorka, ne da bi bila preveč gorka. Če je dete pregorko, se bo pričelo potiti; če pa je premrzlo, bo dobilo mrzle roke in noge ali pa dobilo modrikasto barvo krog ust. Kadar oblačite svojega otroka pametno, mislite v glavnem na vašo dolžnost, ki je naslednja zavarovati otroka pred vremenskimi izpremembami ter obdržati ga v približno isti temperaturi.

POVIJANJE

Povijanje je bolj mučno za mater kot vsi drugi opravki, ki so zvezani z gojenjem dojenčkov. Povitek iz vpijajočega materijala, a treba ga je izmenjati, kakor hitro je moker ali omadeževan. Vse ovitke je treba umiti v vreli vodi z milom, ki ne vsebuje ničesar kar bi razburjalo kožo, nakar je treba perilo dobro iztisniti, posušiti ter prezačiti predno se ga zopet uporabi. Plenic in obleke otrok ne smete nikdar sušiti v zaprtih sobah, kajti vlaga, katero proizvajata sušenje, je škodljiva zdravju otrok ter razventega proizvajata smrad, katerega ne more nikdo prenesti.

KAKO OBLEČI OTROKA

Kadar hočete obleči dojenčka, naj ga mati položi v svoje naročje ter mu potegne obleko od nog navzgor, ne pa preko glave. Ponoč je treba obleko otroka popolnoma izpremeniti. Nočna obleka otroka mora biti daljša kot dnevna, prostrana, ker je treba dovoliti otroku prosto gibanje udov. Tekom zime naj obstaja ta nočna obleka iz lahkega mehkega flanela ali sličnega materijala.

Tekom poletja pa je najbolj primerni materijal mehki muslim in nočne obleke je najbolj pustiti odprte pri vratu.

Prečitajte te članke vsaki tedne pazljivo ter jih prihranite za bodočo uporabo.

Stara "Oberdanškova vojašnica" v Trstu

izgane najbrže letošnje poletje. Odvisno je to od dozlave vojašnice Viktorja Emanuela III. v Kjadinu. V aprorčanu tržaške občine so zabeleženi med dohodki trije milijoni lir za prodajo zemljišča omenjene vojašnice.

Peter Zgaga

Dosedaj nimajo še nobenega sledu o Amundsenu in njegovih spremljevalcih, ki so v zračni križarki "Norge" preleteli Severni tečaj.

Dospeti bi imeli že pred dvema dnevoima v Nome, Alaska, toda vse pričakovanje je bilo brezuspešno.

Najbrž se niso ponesrečili, ker imajo predobrega vodnika, — Amundsena, ki pozna razmere v polarnih krajih natančno kot svojo dlan.

Če jim pa sreča ni bila mila, so umrli za vzvišen cilj, — za napredek znanosti.

Za tak cilj je menda lažje umreti, kot pa je bilo umirati za razne flavze in kvante diplomatov v nesrečnih letih Gospodovih 1914—1918.

Na Poljskem se smaje diktatura, po uzoreu laških fašistov, seveda.

Menda bo poljski diktator že vsaj toliko pameten, da bo prekrstil svoje ime v — Musolinski.

To bo mogoče malo bolj držalo.

Bodoči nemški kancler bo najbrž obrambni minister Gessler.

Sicer je pomidbo že enkrat zavrnil, pa jo bo končno najbrž sprejel.

Gessler je obrambni minister s cesarsko izobrazbo in feldvebeljskimi manirami.

In baš vsled tega ni primeren za novo službo.

Večina nemškega naroda je z takoolitako dovolj prežeta s cesarskim duhom ter se ni v republiki niti malo iznebila feldvebeljskih manir.

Poljski ministrski predsednik je pan Vitoš.

Možak principijelno ne nosi kravat in je menja edini ministrski predsednik na svetu, ki uganja to čudno maroto.

Podoben slučaj, kot je na Poljskem, je tudi med ameriški Slovenci.

V naši sredi imamo urednika, ki principijelno noče nositi bele srtače.

S tem najbrž izraža svoje proletarstvo.

But it does'nt mean anything. Dosti večji proletarci kot je on, nočijo bele srtače, židane kravate in bel ovrtnik. Naprimer Kristan.

V Italiji je bila izdana naredba, da mora biti vsak advokat član fašistovske stranke.

Slovenski advokati in Primorju in nemški advokati na Južnem Tirolskem, ki niso člani fašistovske stranke, ne smejo izvrševati zagovorniške službe.

Ako našega človeka ovadi fašist, pride pred sodišče.

Ako se pomisli, da ga zagovarja fašistovski advokat, da presoja njegovo krivdo fašistovski porotniki in da izreče razsodbo fašistovski sodnik, je lahko sklepati, kakšne mere pravice bo deležen.

Pred petinštiridesetimi leti je umrl slavni slovenski pisatelj Josip Jurčič, ki je znan vsakemu Slovenceu po svojem Krjavlju.

Jurčičev Krjavlj se je po petinštiridesetih letih čudovito razplodil.

Sedaj je ogromno število Krjavljev po Sloveniji in Jugoslaviji sploh.

Skori vsi pa zavzemajo odlična mesta.

Bodisi so člani ministrstva ali pa načelniki brezštevlnih političnih strank.

Ženskemu svetu ne narekuje več mode Pariz, pač pa nemški Berlin, kljub temu, da je bil dosedaj vedno Pariz merodajen.

Najbrž izvira berlinska moda še iz časov med vojno, ko je bilo tako pomanjkanje, da ljudje niso imeli ničesar obleči.

Edmond About: NOTARJEV NOS.

Hej, kaj pa tam? Čuden šum, nenavaden hrup. Dve mehki seneci sta švigali mimo, dva moža sta tekla, dve žareči smodki sta si šli naproti; odjeknili so glasovi, nato hiter, hrupen prepir. Setale so prihite, ali nikogar več ni bilo. In gospod Alfred L'Ambert je hitel čisto sam proti svojemu domu, ki ga je čakal na bulvarju. — Skomignil je in topo gledal z debelo kapjo krvi postkropljeno viaticko.

Ayvaz Bey, tajnik otomanskega poslanstva v ulica Grenelle Saint Germain 100. — Čujte, kaj je sikal skozi zobe lepi notar:

— To je pa že preneumno! Kdo vruga je pa vedel, da se je zmenila s tem turškim gumpeem? To je moral biti samo on, ... zakaj le nisem nateknil očal! Vse da kaže, da sem ga sunil s pestjo v nos. Pa res, njegova vizitka je okrvavljena in moje rokavice tudi. Zaradi čisto navadne nerodnosti sem si nakopal tega Turka na glavo! Saj nimam vendar nič zoper njega. Za deklico mi je po vse mitem presneto malo. Če jo ima, naj jo pa ima! Dva poštenjaka se za kakšno gospodično Viktorijo Tompašnovo ne hosta poržla. Samo ta prokleti moj sunek s pestjo kvari vse. . .

Vidite, to je siknil skozi zobe, ki so bili bolj ostri kot zobje jagera volka. Poslal je voznička domov, sam pa je krenil počasi proti igralnemu krožku Chemin de fer. Tam je dobil dva prijatelja in jima je povedal, kaj se je zgodilo. Stani markiz Villemaurin, nekdanji stotnik kraljeve garde, in mladi Henri Steimbourg, mečični posredovalec, sta soglasno presodila, da je sunek s pestjo pokvaril vse.

II.

Lov na mačko.

Turški modrijan je rekel: — Ni prijetno, če te kdo s pestjo dregne, najbolj neprijetno pa je, če te dregne s pestjo v nos.

Takoj v naslednjem poglavju pa pravi ta modrijan po pravici: — Ako udariš sovražnika vpritoženo, ki jo ljubi, ga udariš dvakrat. Učaji mu telo in dušo.

Zato pa je potrpežljivi Ayvaz Bey kar pihal jeze, ko je spremljal gospodično Viktorijo z njeno materjo do stanovanja, za katero jima je on kupil opravo. Pri vratih jima je voščil lahko nocoj, potem pa je skočil v voz in se dal še ves krvav odpeljati k svojemu tovarišu in prijatelju Ahmedu.

Ahmed je spal; varoval ga je zvest zamorec. Ali če je zapisano: Spedeča prijateljca ne smeš nikdar buditi, — je zapisano tudi: Vendar ga pa lahko zbudiš, če je nevarno zanj ali pa zate. — Zbudili so dobrega Ahmeda. Bil je dolg Turček tridesetih petih let, slok, droben, z dolgimi, krivimi nogami. Sicer pa imeniten človek in razumen dečko! Naj reče kdo kar hoče, ti ljudje imajo dobre strani. Ko je pogledal krvaveči obraz svojega prijatelja, je že ukazal, naj prinese veliko skledo šveže vode; zakaj zapisano je: — Ne posvetuj se, dokler si nisi izmil krvi; tvoje mišči bi bile kalne in nečiste.

Ayvaz je bil prej umit kakor pomirjen. Razdražen je pripovedoval svojo zgodbo. Zamorec, ki je bil kot tretji navzoč, se je takoj ponudil, da pograbi svoj handžar in da gre nad gospoda Alfreda L'Amberta. Ahmed Bey se mu je zahvalil za dobro voljo s tem, da ga je obrnil iz sope.

— In zdaj, — je rekel dobro mu Ayvazu, — kaj pa zdaj? — Čisto navadna reč, — je odgovoril ta: — Jutri zjutraj mu odsekam nos! Povračilna pravica je zapisana v Koranu: — Oko za oko, zob za zob, gnoj za nos! — Ahmed ga je opomnil, da je sicer Koran prav dobra knjiga, da je pa nekoliko zastarelo. Načela o čisti so se od Mohameda pa do danes izpremenila. Sicer pa bi se moral Ayvaz, če bi se ravnal nanašano po zakonu, zadovoljiti s tem, da bi vrnil gospodu L'Ambertu sunek s pestjo.

— Kdo ti pa daje pravico, da mu odsekaš nos, ko on tvojega ni odseknil!

Ali mladenič, ki mu kdo vpriče njegove ljubice prebije nos, ni več pri zdravi pameti. Ayvazu se je hotelo krvi in Ahmed mu je moral obljubiti.

— Naj pa bo, — mu je rekel. — Mi predstavljamo našo deželo v inozemstvu; če nas kdo žali, moramo pokazati pogum. Samo ne vem, kako bi se mogel ti z gospodom L'Ambertom spoprijeti po tukajšnjih običajih. Saj se nisi še nikoli poskušal z mečem.

— Kaj pa naj počnem z mečem? Nos mu hočem odrezati, ti pravim in meč mi pri tem ne bo mogel koristiti.

— Če bi vsaj znal sukati pištolo!

— Kaj se ti meša! Zakaj naj mi bo pištola, če hočem nesramnežu odsekati nos? Nos mu. . . Nos, nos, je že sklenjen! Kar počni mi ga in pripravi vse za jutri. S sabljo se bova!

— Ah, nesrečna duša, kaj hočeš s sabljo! Ne rečem, da bi ne bil pogumen, ampak to ti pa lahko rečem, ne da bi te žalil, da nisi bogve kakšen sabljač.

— Nič ne de. Kar vstani in pojdi mu povedat, naj mi pripravi za jutri zjutraj svoj nos. Pametni Ahmed je videl, da z logiko nič ne opravi in da je vsaka beseda bob v steno. Kakor da bi trobil gluhon, ki se ne premakne od svojih idej, kakor papež ne od svojih! Obkled se je, vzel s seboj prvega tolmača, Osmana Beya, ki je prišel z Imperijalnega krožka, in se peljal do hiše gospoda L'Amberta. Čas ni bil pravi nič primeren, ali Ayvaz ni hotel izgubiti niti trenutka.

Tudi bojni bog ni hotel tega, vsaj meni se tako zdi. V trenutku, ko je hotel prvi tajnik pozvoniti pri gospodu L'Ambertu, je zagledal nasprotnika samega, ki se je vračal peš in se pogovarjal s svojima pričama.

Gospod L'Ambert je videl rdeči čepič, razumel, pozdravil in izpregovoril nekam mogočno, pa ne brez vlnudnosti:

— Gospoda, — je rekel prihajajočima, v tej hiši stanujem sam in mi ni težko uganiti, da sta namenjena k meni. Gospod L'Ambert sem; dovolita mi, da vaju popeljem v hišo.

Pozvonil je, odprl vrata, šel s svojimi štirimi nočnimi vasovalci čez dvorišče in jih peljal v svojo sobo. Tam sta Turka povečala svoje ime, notar jima je predstavil svoja dva prijatelja in pustil vse štiri same med seboj.

— V naših deželah se po predpisih dva lahko bijeta samo, če to hoče ali pa v to privoli vsaj šest oseb. — Tu je bilo pa pet ljudi, ki dvoboja niso želeli. Gospod L'Ambert je bil pogumen, vedel je pa tudi, da bi spor zaradi operne plesalke ugledu njegove pisarne veliko škodoval. Markiz de Villemaurin, star, v častnih vprašanjih izkušen mož, je dejal, da je dvoboj plemenita igra, kjer mora biti od konec do kraja vse pravilno. Tu je pa že sunek s pestjo zaradi neke gospodične Viktorije Tompašneve tako smešen začetek, da si bolj smešnega človeka težko misli. Sicer je pa zadrževal na svojo čast, da gospod L'Ambert ni videl Ayvaza Beya, da ni imel namena udariti ne njega, ne koga drugega. Gospod L'Ambert je mislil, da je spoznal dve dami in se je živahno podvival, da bi ju pozdravil.

Ko je segel z roko po klobuku, je precej močno obrnil nekoga, ki je prav tedaj prihital nazproti, po obrazu, ampak brez najmanjšega namena. Po golem naključju, v najslabšem slučaju samo iz nerodnosti; zadoščanje se pa ne daje ne za naključje, ne za nerodnost. Že glede na dostojanstvo in vzgojo gospoda L'Amberta ni mogel nihče misliti, da bi bil on Ayvaza nalašč sunil s pestjo. Njegova dobro znana kratkovidnost in napol temna pasaža sta krivi vse nesreče.

Nazadnje je pa gospod L'Ambert po nasvetu svojih prič prav

rad pripravljen izjaviti pred Ayvaz Beyom, da mu je žal, ker ga je po nevedoma sunil.

To samo na sebi precej pravilno umovanje je se povečalo ugledu govornika. Gospod de Villemaurin je bil eden onih plemenitajev o katerih se človeku zdi, da je smrt nanje pozabila, samo da nas v naši omehkuženi dobi spominjajo na stare zgodovinske črpe. — Njegova rojstvena listina mu je prisojala samo sedemdeset devet let, po duševnih in telesnih navadah je pa spadal v 16. stoletje. Misli, govoril in delal je kakor človek, ki je služil v vojski Lige in pestil Barnaša. Bil je prepričan kraljevski pristaš, goreč katoličan in je s silno strastjo sovražil in ljubil. Ko je imel že sedem križev, se je drugič poročil s plemenito, ubogo deklico. Imel je z njo dvoje otrok in ni hotel verjeti, da ne bi postal kdaj še stari očka. Ljubezen do življenja, ki se pri starejih teh let tako živo očituje, ga še ni preveč morila, dasi je živel srečno na svetu. — Zadnjič se je sprl, imel je sedemdeset dve leti, z lepim polkovnikom, ki je meril pet čevljev vin šest paleev; nekateri so rekli, da zaradi politike, drugi pa da zaradi zakonske ljubosumnosti. In ko se je mož s takim dostojanstvom in takim značajem zaljubil za gospoda L'Amberta, ko je izjavil, da bi bil dvoboj med notarjem in Ayvaz Beyom nepotreben, sramoten in nizkoten, je vse kazalo, da je mir že vnaprej podpisan.

Tako je mislil gospod Henri Steimbourg, ki ni bil več niti dovolj mlad, niti toliko radoveden, da bi hotel na vsak način gledati dvoboj; in Turka, pametna človeka, sta že sprejela ponudbo, kako naj bi se stvar poravnala. Vendar pa sta rekla, da se morata še pogovoriti z Ayvazom. Tekla sta na poslanstvo, nasprotnik ju je pa čakal pokonci.

Ura je bila že štiri zjutraj, ali markiz je zaspal šele, ko si je bil popolnoma svest, da je storil svojo dolžnost, preden je legel, bi bil rad videl, da se kaj odloči.

Strasnega Ayvaza je pa že po prvih besedah, ki sta jih izgovorila prijatelja zaradi poravnave, zgrabila prava turška jeza.

— Mar misliš, da so mi krokarji izpili možgane? — se je zadel in zavijtel jasminov čebuk, ki mu je delal kratak čas. — Zdaj me bodo pa hoteli še prepričati, da sem jaz z nosom sunil v pest gospoda L'Amberta. On me je udaril, s svojim opravičevanjem sam to dokazuje. Ali kaj pomagajo zdaj besede, ko je že tekla kri? Kako naj pozabim, da sta Viktorija in njena mati videli moje sramoto? . . . Ej, prijatelja, če ne odbijem danes žaljiveu nosu rajši poginam.

Hočeš nočeš, treba je bilo novih pogajanj v tem nekoliko smešnem smislu. Ahmed in tolmač sta bila sicer dovolj pametna, da sta svojega prijatelja grajala, njuno srečo je pa bilo vse previteško, da bi ga sredi spora pustila na cedilo. Priči dobrega Ayvaza sta svigali do sedmih zjutraj med Grenelsko in Vernouillsko ulico sem ter tja, ne da bi bog ve kaj opravili. Ob sedmih je gospoda L'Amberta minila potrpežljivost in rekel je svojima pričama:

— Zdaj mi pa ta Turčin že preseda. Ni mu dovolj, da mi je pregovoril malo Tompašnovo; gospodu se menda tudi dobro zdi, da vso noč ne spim. Bobro, pa pojdimo! Prosim vas samo, da hitro napravimo; poskusimo to reč že kar zjutraj končati. V desetih minutah bosta moja konja vprežena potem se pa kar popeljemo kaka dve milj iz Pariza. Tega Turčina naučim hitro kozjih molitvic in se vrnem v pisarno, še preden revolverski listi o tem kaj izvedo.

Markiz je poskušal še z eno ah dvema pripombama, nazadnje je pa se priznal, da je gospod L'Ambert k temu prisiljen, Ayvaz Beyjeva trdovratnost je bila skrajno breztaktna in zasluži hude lekcije. Nihče ni mogel dvomiti, da bi bojevitosti notar, ki so ga po vseh borilnih dvoranah tako dobro poznali, ne bil profesor, ko je ušoda izbrala, da nauči tega Turčina francoske ujudnosti.

(Dalje prihodnjič.)

Načrti "probujajočih" Madžarov.

riti Masaryka in Beneša. Ibaz! Čitatelji se gotovo spominjajo umora demimondke Amalije Leirerjeve v Budimpešti. Dne 12. februarja 1925 so jo našli v njenem razkošnem stanovanju umorjeno. Njeno truplo je ležalo nad dva meseca v zaprtem stanovanju. Umor je vzbudil radi svoje zagonetnosti tako v Budimpešti kakor v inozemstvu splošno pozornost in je o njem poročalo vse svetovno časopisje. Navzlic intenzivnemu zasledvanju policija krivca ni mogla izslediti, dokler se ni nekega dne državnemu pravdniku v Budimpešti javil vlomilec Franc Sagaly. Bil je vpreiskovalnem zaporu in je izjavil, da vedko je morilec Amalije Leirerjeve in da ve tudi za kraj, kjer so skrite njene dragocenosti. Bil pa je vse to pripravil izdati samo, ako mu dovolijo obiskati njegovo novorojeno dete. Drž. pravdnik je ugodilo njegovi prošnji, nakar je Sagaly res pokazal kraj, kjer so bile zakopane oropane dragocenosti Leirerjeve. Izdal je tudi, da je bila demimondka umorjena od svojega prijatelja Juliusa Poedorja, ki je pobegnil na Čehoslovaško. Poedor je v trenutku, ko so ga v Brnu hoteli aretirati, izvršil samomor.

V zvezi z zločinom so bili aretirani ključavničarski pomočnik Josip Bola, dalje Ladislav Okoliesany, Josip Helik, Mihael Rotas in ga. Aes, ki so ravno te dni zagovarjali pred budimpeštansko sodnijo. Delavec Bola je priznal, da je sodeloval pri prodaji raznih

dragocenosti, tajil pa je, da bi bil vedel, da so te dragocenosti last umorjene Leirerjeve. Misli je, da je Poedor dragulje kje ukradel. Bolj zanimivo je bilo zasliševanje Okoliesanya, ki je član mnogih tajnih organizacij. Iz preiskovalnega zapora je dal obvestiti državnega pravdnika, da je bil v zvezi s ponarejevalci francoskih frankov, da je posredoval pri sestanku Poedorja z Nadossyjem, da je preskrbel Nadossy Poedorju ponarejen potni list, da odpotuje na Čehoslovaško in umori zunanega ministra dr. Beneša, pa možnosti pa tudi prezidenta Masaryka. Poedor je bil pred svojim zločinom res na Čehoslovaškem in Okoliesany mu je preskrbel v družbi slušatelj visoke šole iz tajnega fonda, 1.200.000 kron. Okoliesany, ki je obtožen, da je prejel od Poedorja platinsko damsko uro in krasen prstan z briljantom, se izgovarja, da je bil popolnoma pod Poedorjevimi vplivi. S Poedorjem se je seznanil nekaj dni potem, ko je prišel iz zapora, kjer je presedel zaradi ropa 9 mesecev. Ko je bil izpuščen, je dobil po protekciji svojih somišljenikov iz tajnih organizacij službo uradnika v mestni elektrarni. Ko je prišel Poedor v Budimpešto, se je Okoliesany bal, da ga izda ravateljstvu elektrarne kot bivšega kaznjenca in zato se mu ni upal upirati, ko mu je dal Poedor dragulje, da jih shrani. Okoliesany je poznal Amalijo Leirer baje samo mimogrede.

AMUNDSENOV UČITELJ

Med številnimi Amundsenovimi prijatelji in občudovalci, ki so prispeli v Oslo, da si ogledajo triumfalni polet "Norge", je bil tudi belgijski raziskovalec polarnih krajev baron Adrien de Gerlach. V norveško prestolico je prispel skoraj neopaženo, tako da javnost o njegovem bivanju v Oslo in Kodaunju sploh ni bila informirana. Pred 25 leti je vodil de Gerlach prvo znanstveno ekspedicio okrog južnega tečaja. Ves kulturni svet se je zanimal takrat za njegovo ekspedicio in želel drznemu raziskovalcu obilo uspeha. Njegova ladja "Belgica" je obšla v neskončnih ledenih pustinjah, tako da je morala sredi polarnega ledu prezimovati. Po junaštvu de Gerlacha in belgijskih častnikov, ki so se udeležili te nevarne ekspedije, je dobila morskna ožina, v kateri so preživeli strašno zimo, ime "De Gerlachova ožina".

Zdaj je de Gerlach sivolast, vendar pa še čil in krepak mož, ki govori perfektno norveško. Med vojno se je mudil dalj časa v Oslo, kjer je izdal knjigo o Belgiji pod značilnim naslovom "Država, ki noče umreti." Z Norveško ga vežejo intimne prijateljske vezi. Ko je iskal za svojo ladjo zanesljivo in spretnega krmarja, se je priglasi in bil sprejet mlad norveški pomorščak Roald Amundsen. Tako je postal de Gerlach nekaj učitelj svojega velikega učenca, ki je za mojstra kmalu prekosil. Gerlach se spominja, da se je rešil 1. 1898 iz polarnega pekla samo zato, ker je imel izvrstnega krmarja — mladega Amundsen. Zanimivo je, da se je de Gerlach seznanil takrat tudi z neko drugo osebnostjo, čije ime je tesno zvezano z odkritjem južnega tečaja. Pred odhodom ladje "Belgica" je zloel ladjin zdravnik in de Gerlach je moral iskati drugega. Ponudil se mu je neki Amerikan, ki je bil zelo navdušen za ekspedicio na južni tečaj in Gerlach mu je narovil, naj počaka v Rio de Janeiru. Tu se je seznanil z elegantnim mladim gospodom. Bil je dr. Cook, ki so ga pozneje radi goljufij in poneverb zaprli. Dr. Cook je stanoval takrat v skupni kabini z Amundsenom. In ko ga je Amundsen nedavno posetil v ameriških zaporih, mu je dr. Cook potožil, da mu je zelo hudo, ker se ne more udeležiti njegovega poleta na severni tečaj. Pa tudi de Gerlach je v pogovoru s svojim nekdanjim učencem izjavil, da bi zelo rad organiziral novo ekspedicio.

KUHARICA TOŽI PRINCA

Avstrijski principi so razpolagali pred vojno z velikanskim številom služinčadi. Vsem so občasno izdane podpore plače in seve v prvi rsti tudi pokojnine, kar je službovanje pri takih princih še posebno poveljalo. Ko je še stara Avstrija stala in živela in ko še ni padla v agonijo, je bilo vse v redu. Blagajniki poedinih principov so razpolagali z ogromnimi svotami. Pokojnine so bile izplačane. Povsem drug veter pa je zavzel po prevaru. Denar je izgubil vsako vrednost in z njim tudi tisti zneski, katere so principi izplačevali svojim uslužbencem za pokojnine. Razumljivo, da so uslužbenici zahtevali, naj jim valorizirajo pokojnine, to je naj se izplačuje mesečne pokojnine v zlati valuti, kakor je bilo pred vojno domenejo, ne pa v nominalni papirnati valuti, ki je bila brez vrednosti. Tako se je te dni radi tega vrtila tožba kuharice proti prinču Don Alfonsu Borbonskemu, ki zahteva naj se ji valorizira pokojnina 100 kron. Marija Kraitzer, tako se imenuje kuharica, je sedaj 70 let stara in je stopila v pokoj 1. 1915, po 20letni službi. Kraitzerjeva zahteva vsaj 70 šilingov na mesec to je v dinarjih 560 dinarjev, kar je tudi še vedno silno skromna svotica. Don Alfons Borbonski se je upiral valorizaciji, češ, da so mu vrednosti papirji popolnoma propadli, da mu njegova palača na Dunaju ne donša niti vinarja in da je tudi prihod posestev tako malenkosten, da komaj zadostuje za preživljanje pričneve familije.

Vojni invalidi na Reki

se bridko pritožujejo, kako se delodajalec izmikajo zakonskim določbam o nameščanju vojnih invalidov. Vodstvo njihovega udruženja je odobrilo resolucijo, v kateri žigosa posebno odpusnanje invalidov in ključ poklicane oblasti na pomoč.

Prapor za orožnike.

V Dolini so nakupili in slovesno izročili tamošnji orožniški postaji nacionalni prapor. Kumlava je praporu Valerija Prašel v narodni noši. Pri svečanosti je bilo polno gospode iz Trsta. dicijo v polarne kraje, če bi imel na razpolago dovolj denarja. V Belgiji pa ni mogoče zbrati potrebnih sredstev za ekspedicio.

ŽENSKA — MORILKA

Francija je imela zopet svojo senzacijo. V malem francoskem mestecu Nimes se je vršil senzacionalen proces proti bivši usmišljenki Antoinetti Scierri, ki je bila obdolžena 12 zavrtnih umorov. Obdolženka je bila obojena na smrt po giljotino, torej bo v slučaju, da ne bo pomiloščena storila istotako neslaven konec, kakor ga je storil morilec žensk prosluli Landru.

Slučaj Antoinette Scierri je zanimiv tako s kriminalnega, kakor s psihološkega stališča, zakaj do danes je ostala zagonetka kaj je bolničarka nagnala k moritvi nedolžnih ljudi. Antoinette Scierri, bivša bolničarka je rodem Italijanka in se je leta 1924 preselila v Francijo ter nastanila v mestecu Saint Gilles. Njeno predživeljenje ni bilo znano, zdi se pa, da je imela na vesti prav gotovo več težkih pregreh, če ne umorov. V omenjenem mestecu je Scierrijeva živela z nekim Rosignolom, kateremu se je izdajala za izučeno usmišljenko, hvaleč se, da je tekom svetovne vojne sama vodila cel vojaški lazaret. Dasi Italijanka s svojo zunanostjo ni bila baš prikupljiva, ji vje uspelo doseči mesto usmišljenke.

Nekega dne je zbolela sosedica Scierrijeve, neka stara dama, po imenu Marie Oudan. Starki je stregla Italijanka, kajti bolezen, je bila lažje narave Stara dama je nenadoma umrla, v svoji oporoki pa je zapustila svoje malo premoženje gospe Scierri za njeno "požrtvovalno" oskrbo. Nihče ni sumil, da stara dama ni umrla naravne smrti. Slučaj je nanesel, da sta nekaj dni kasneje po smrti Oudove zbolela v kraju ugledna trgovca, brata Lachapelle. Zopet je negovala ter oskrbovala oba pacienta Italijanka. 8 dni kasneje sta bolnika umrla. Zdravniki so ugotovili, da je za smrt nastopila vsled zastrupljenja, v splošnem pa se je smatralo, da sta se brata zastrupila pri uživanju mesa.

Sadistična zastruljevalka pa še ni imela dovolj žrtev. Ko je bila nekaj mesecev kasneje kot bolničarka pozvana k vdovi Martin, je tudi umrla vsled zastrupljenja. Zavrtna morilka se je iznebila tudi svojega priljubljenega Rosignola. Krepki in zastavni mož je nenadoma umrl, ne da bi se vedelo za vzrok njegove smrti. Značilo je, da Italijanske nihče ni osumil zavrtnega dejanja, kar je razlagati v tem, da se je naivno prebivalstvo Scierrijeve, katero je smatralo za čarovnico, silno balo. Toda vstaka stvar ima svoj konec. Tudi zavrtno morilko je doletel larka pravice. Čim sta v mestu zopet umrli dve žrtvi, katerima je stregla Scierrijeva, je postala stvar prozorna. Povodom mliškega ogleda umrle starke, je zdravnik dr. Clausel prepovedal njen pokop ter odredil, da se truplo prepelje v Nimes ter izvede obdukcijo. Ugotovilo se je, da je bila starka zastrupljena. Drugi dan so morilko aretirali.

Sedaj po večmesečnem preiskovalnem zaporu je prišla pred poroko, ki je dokazala njeno krivdo in jo obsodila, kakor že omenjeno, na smrt.

POZOR ROJAKI!

Prosti pouk glede državljanstva in priseljevanja je vsak četrtek in petek med 1. uro popoldne in 10. uro zvečer v ljudski šoli št. 62 Hester & Essex Street, New York City.

Vprašajte za zastopnika Legije za Ameriško Državljanstvo.

MESEC MATER

Majus, tretji mesec starega rimskega koledarja, je bil posvečen Maji, boginji rasti. Mi smo posvetili naš spomladni mesec maj materam. Brez dvoma veste, da je praznovanje Materinega dne samo slabo povračilo dolga, ki ga dolgujemo materam. Ta dolg lahko plačamo edinele z neprestano ljubeznijo in vdanostjo. Matere so

zdrave, če so njihovi otroci dobrega zdravja. In z veseljem pričajo, da je Trinerjevo Grenko Vино v veliko pomoč vsaki družini. Oregon City, Ore., 24. marca 1926. Trinerjevo Grenko Vино uporabljamo zoper zaprtje ter druge žlečadne nerede. Meni kot tudi moji družini jako pomaga. Anna Mrak". Vprašajte svojega lekarnarja ali prodajalca tudi za Trinerjevo Angelica Toniko, Trinerjev Limonit, Trinerjev Mirilec Kaslja, Trinerjeve Tablete zoper Prehlad. Če vam ne more postreči, pišite na Joseph Triner Company, Chicago Ill. (Ad.)

† NAZNANILO IN ZAHVALA.

Zalostnim srecem naznanjamo sorodnikom, prijateljem in znanecm tužno vest, da je preminul 4. maja na svojem domu v starosti 37 let

JOHN NERAT.

Po maši-zadušnici smo ga spremlili na katoliško pokopališče k večnemu počitku.

Temu potom se lepo zahvalim vsem tistim, ki so ga izza časa boleznih obiskali.

Zahvalim se tudi vsem tistim, ki so mu darovali prekrasne vence in zadnji pozdrav in ga spremlili na zadnji poti.

Torej se enkrat lepa hvala vsem skupaj.

Ti dragi mož in oče, počivaj v miru in lahka ti bodi gruda ameriška!

Zaljujoci ostali:

Mary Nerat, roj. Glavan, soproga. Mary, John, Josephine, Henry, Fannie, otroci.

Elizabeth Nerat, mati. Tomaž, Ignacij, Frank, Martin, Florian, Anton, bratje. Mary Lisjak, sestra.

Menaminne, Mich.

(3x 14,15,17)

Pomagal Bolnemu Prijatelju,

ki je bil že dolgo časa jako slab. Tako piše Mr. Floyd Burton iz Jeffersona, Tex.: "Zal me je, da vam nisem že prej pisal glede tega čudovitega zdravila, Nuga-Tone. Jaz sem porabil 3½ steklenice vašega zdravila in mi je zelo pomagal. Istočasno sem ga pripravil prijatelju, Mr. L. T. Little, ki je bil dolgo časa jako slaboten. Dal mu sem dve steklenici. Začel se je počutiti bolj si in narahlo je več steklenic in sedaj, na začudenje vseh, se počuti jako dobro." Čitatelji tega lista bodo našli Nuga-Tone izvzredno zdravilo v takih slučajih. Poskusite ga. Isto je tako priprosto, prijetno za živati in tako učinkovito, da se oste v teku par dni čudili kako dobro se počutite. Isto poveča vašo moč in trepotnost, ojači kri, živec in telo, daje življajoč spavec, stimulira jetra in na prijeten način regulira žlečode in črevesje. Isto je pozitivno jamčeno, da vam bo pomagalo, ali pa se vam vrne denar. Na vsakem zavoju je jamstvo. Priporočano, garantirano in na prodaj v vsah lekarnah, ali pa pošljite \$1.00 naravnost na National Laboratory, 1046 S. Wabash Ave., Chicago, Ill. — Adv't

DRUGO SKUPNO POTOVANJE

s parnikom "PARIS"

22. maja 1926.

Potnike bo spremljal naš uradni prav do Ljubljane. Pazil bo na prtljage in gledal posebno na to, da bodo vsi potniki udobno in breskrbno potovali.

Na razpolago imamo poseben oddelek za naše potnike, najboljše kabine v sredini parnika z 2, 4 in 6 posteljami.

Vozni list stane do Ljubljane \$116.77 z vojnim davkom in železnico vred, za tja in nazaj pa samo \$206.00 in \$5.00 vojni davek.

Vsi potniki, ki so se kdaj vozili s tem parnikom, so bili zadovoljni z vožnjo, kabinami, hrano, postrežbo, sploh z vsem tako, da so ta parnik tudi drugim priporočali.

Kdor želi potovati, naj se obrne za pojasnila čimprej na:

FRANK SAKSER STATE BANK

82 Cortlandt Street : New York, N. Y.

Po široki cesti življenja

ROMAN IZ ŽIVLJENJA.

Za "Glas Naroda" priredil G. P.

17 (Nadaljevanje.)

— Pojdi, — je rekla Georgina svoji sosedki ter vstala. — Hočeva se izprehajati po koridorju in rada bi ti nekaj povedala.

Vera je pozabila ozreti se na svojega moža, kajti bila je strašno zmedena in raztresena. Lorene se je dvignil v namenu, da sledi svoji ženi, a eden obeh veleposestnikov — se mu je približal ter ga zadržal v loži.

Zamaj je Georgina takoj izpustila roko Vere.

— Ah, prine, — je vzdiknila vsa vesela ter zardela. Dober opazovalec bi lahko zapazil, da je prine že precej napredoval v naklonjenosti državne svetnice.

Hilda je bila zaposlena drugod in Ter Velps se je približal Veri. — To je torej vaš mož? Za božjo voljo, to je vaš mož? — je rekel poglasno in v njegovih očeh je stala zapisana velika groza, ki se ga je polastila od tej misli.

Počasi se je obrnila na stran ter zrla v tla.

— Ali ste morali ravno vi povedati mi to, gospod Ter Velps?

Stisnil je zobe in oči so mu pričele žareti.

— Da, pri Bogu, jaz sem moral! Najbolj nevrjetno, kar sem doživel do sedaj. Vi in — ta mož. Ne morem in nečem se mu unakniti. — Spozabili ste se, — je rekla Vera ter mu zrla resno v razburjeni obraz. — Kaj je treba pojasniti za zakon, kojega dela očividno ne spadata skupaj?

— Mislim, da se to kaj pogosto dogodi v življenju.

— Ali v tem slučaju gre za vas, milostljiva gospa in marsikaj so mi pripovedovali o vas.

— S tem mi nikdo ne napravi usluge. — je rekla ter skrla za trenutek svoj obraz za pahljačo. — Nikdo. — Kdo pa vam pravi, da govore resnico?

— Moj občutek, — je odvrnil odločno.

— Ta lahko moti.

— Ne v tem slučaju, — je nadaljeval z istim povdankom. — Ali mi res hočete vbiti v glavo, da ljubite tega moža?

— Če bi bilo tako, — je rekla hladno, čeprav ji ni bilo tako pri srcu. — kaj bi vas brigalo to?

Premišljal je. Njene temne oči so žarele preko njega.

— To ... vam povem nekoč pozneje. In potem mi ne boste ostala dolžna odgovora na to, milostljiva gospa.

Oglasil se je zvonec in Henrik je stopil s poklonom nazaj, ko se je približala Georgina, da odvede Vero nazaj v ložo.

— Ali si kaj opravičila svojega moža pri Ter Velpsu? — je vprašala Georgina. Dobri Lorene postaja skrajno neprijeten in na to moram opozoriti Emila. Kaj pa ima pravzaprav proti slikarju?

— Ne vem.

Vera ni imela v resnici nobene besede opravičila za Ter Velsa. Ta človek je imel oblast, da jo popolnoma spravi iz njenega običajnega miru.

Ko sta stopila v ložo, se je ozrla Vera na svojega moža. Kazal ji je svoj profil z grdimi, zagrizenimi potezami. Nobenega čuda ni bilo, da se je bralo v tem obrazu povest zakona, ki je moral ženo, ki ga je sklenila, najbolj globoko ponižati. Svet je domneval, da temelji ta zakon na eni strani na denarnih razmislekih, na drugi strani pa na brutalnem dopadajenju na zamanjih čarih. Ob misli na to se je Vera naenkrat prestrašila.

Opera je bila končana in večer je bil za Vero počasna muka.

— Odpeljeva se domov, — je rekel Lorene, ko sta se ženski oblekli. — Lahko noč, Georgina!

Gospa Herskot pa ga je prišla za roko.

— Kaj ti neki pade v glavo! Emil nas pričakuje v restavrantu, da praznujemo rojstni dan Hilde. Ne, dragi prijatelj, o tem ne more biti govora.

Potegnila ga je nekoliko na stran in njene oči so ježno žarele.

— Pusti vendar to neslano ulogo tirana iz komedije, Lorene. — je rekla ostro. — Smejemo se ji. Da pa boš znal upoštevati razloge, vsled katerih ustrajam pri tem, da nas spremljata, me sedaj poslušaj.

Pričela mu je šepetati v uho.

Njegov obraz ni izgubil čemernega, nezapnega obraza, a poslušal jo je ter odšel končno brez odpora po stopnicah navzdol. Hilda se je prirnila k Veri ter ji zasopetala:

— Ali si videla dr. Šrata. Vera? Stal je pri izhodu ter nas pozdravil.

— Ne, žalobog ne. Vrlo mi je žal.

— Zahvalila sem se mu za nas vse, — je rekla Hilda. — Ah, Vera, danes sem tako srečna.

Nato pa je izginila deklica s strani Vere in stopila so na prosto. Kljub slabemu vremenu sta šla dr. Šrat in njegov prijatelj Lene peš v mesto.

— Komičen ptič si, — je rekel dr. Lene ter vrgel stranski pogled na dve ekvipaji, ki sta se pripeljali mimo. — Dasiravno si hišni zdravnik, nisi šel v ložo, da se pokloniš damam. To zabavo bi si jaz privoščil.

— Zakaj? — je vprašal dr. Šrat mirno. — Mogoče s skrivno zavratno mislijo, da se pustim povabiti na drago večerjo? Dragi prijatelj, kaj takega mi ne pade niti v glavo.

— Moj Bog, saj vendar zabavaš k njim, si njih hišni zdravnik in mogoče ti bodo to celo zamerili.

Dr. Šrat se je zasmeljal.

— Jaz mislim, da ne. Potrebujetejo in plačajo moje znanje, a človek jim je popolnoma odveč. Ker pa sem razumno bitje, brez vsake častihlepnosti, se držim toliko na strani kot le mogoče.

— Jaz bi tega ne storil, — je rekel doktor Lene, kojega trebušek je pričal, da rad zavrije kaj dobrega. — Ali si tudi proti Konridovim tako tuj?

— Saj veš, mož je moj dnevni študij ter me zanima z zdravniškega stališča.

— In gospa?

— Kaj hočeš reči? — je vprašal dr. Šrat ostro.

— No mislim, da te obédujem. Jaz bi ne smel biti na tvojem mestu. Vsak dan vidiš to žensko, vsak dan priti z njo v dotiko, ne da bi se zaljubil v njo, to bi presegalo moje oči. Že danes ne bom mogel spati, ko sem jo videl le za trenutek.

Dr. Šrat je nagubil čelo.

— Gospa Konrid je zadnja ženska, s katero bi mogel človek spopjeti frivolne misli, — je rekel zelo resno. — Če so kedaj živele mučenice zakona, jo povsem drgno lahko staviš na čelo vseh in če pomislím, kaj vse jo še čaka ... Naenkrat je prekinil.

— A potem, prijatelj, potem? Kot bogata, lepa in mlada vdova bo imela potem čeli svet v svojem žepu.

Dr. Šrat ni odgovoril. Bil je prepričan, da se ni Vera niti z eno mislijo pečala s tem, vendar pa ni smatral za potrebno, da izzove zasmehovanje svojega, zelo realistično razpoloženega prijatelja.

— Ženske so ponavadi proketo praktične, — je nadaljeval mali Lene, ki ni ničesar slutil. — Če pomislím, jim tega tudi ne moremo zameriti, ker se bore proti močnejšemu spolu. Čuješ, ali poznaš Ter Velsa osebo? Ta presneti slikar je zmešal celo mojo družino. Moji obe sestri se navdušujeta zanj in celo moja dobra mati se je nalezla te holeznj. Preskrbeti ji moram fotografijo njegove slike. Torej ti ga poznaš?

— Da, — je rekel dr. Šrat lakonično. Čutil je povsem nemotiviran odpor proti temu človeku in raditega mu je bilo dvojno mučno soditi o njem.

— Kako ti ugaja?

— Ne posebno. Najino srečanje je bilo le površno, vendar pa mišlim, da sta on in jaz tako različni naravi, da se morava odbijati, tudi če bi se bližje spoznala.

— To mišlim tudi jaz. Ta človek se mi zdi kot mehki, parfumi-rani vroči zrak v budoarju za najina pljuča, ki so vajena dihati na prostem. Vsled tega je za naju nemogoč. Sploh pa ni niti premaknil oči od gospe Konrid.

— Torej si tudi ti študiral, dečko? — je vprašal dr. Šrat veselo, a ta nedolžna pripomba ga je vznemirila. Slikar ne sme položiti svojih drznih rok na njegovo sveto podobo, kajti drugače bo imel opravka z dr. Šratom!

(Dalje prihodnjič.)

ŠKANDAL V AVSTRILJSKI

ARISTOKRACIJI

Pred tremi leti se je avstrijski grof Eltz napotil v Argentino, da si tamkaj poišče bogato nevesto in z njeno pomočjo restavriira svoje obupne finančne razmere. Imel pa je smolo. Bogate neveste ni hotelo biti od nikoder in zapravl je še ostanek svojega premoženja. V skrajni sili se je mladi aristokrat zatekel k dunajski krasotici in barski plesalki Josefini Schramm, ki se je mudila v Buenos Airesu. Da bi se dokopal do njenega denarja, jo je poročil. Naivna plesalka mu je res izročila vse prihranke, grof pa je denar brezvestno zapravil po igralnicah in zabavalnicah. Ko je pogljal vse žehino premoženje, je kratkoročno pobegnil iz Buenos Aires in se vrnil na Dunaj.

Zapuščena plesalka je zamašila nezvestega moža po raznih južnoameriških mestih, dokler tudi nje ni pograbilo domotožje in se vrnila na Dunaj. Čisto slučajno je nekega dne uzrla v vestibulu razkošnega dunajskega hotela svojega moža, grofa Eltza in ga pozvala, da jo prizna za ženo in jo vzame k sebi. Temu so se uprli grofovi sorodniki, ki so z indignacijo odbili zvezo svojega "zlahitnega" sina z barsko plesalko. Žena je nato zahtevala, naj ji vsaj vrne premoženje, ki ji ga je v Argentini zapravil, potem da ga ne bo več nadlegovala in bo pristala na ločitev. Grof pa je to odklonil, čeprav živi sedaj že zopet v boljših razmerah, ker so mu pomagali na noge njegovi bogati sorodniki. Prevarana grofica se je zato zatekla k sodišču in tožila grofa za alimente. Grof je priznal svojo izjavo, da nima nikakega svojega premoženja in da živi le od milosti svoje zlahite. Kljub temu je bil obsojen, da mora svoji ženi plačevati mesečno 60 šillingov (500 Din) alimentov. Proti razsodbi sta se pritožila oboje, grof radi obsodbe, grofica radi prenizke odmerjene vzdrževalnine.

Dudarstava na Madžarskem.

Vsled splošne gospodarske krize so reducirali lastniki premoženj v rudarskem okrožju Salgo-Tarjanu število delavnikov na dva dni na teden. Vsled tega je nastala med delavstvom velika beda. Te dni so sklenili rudarji šhod, na katerem so sklenili korakati korporativno v Budimpešto ter zahtevali od vlade izboljšanje položaja. Res se je napravilo kakih 3000 rudarjev na pot, toda prišli so samo par kilometrov daleč, nakar so jih ustavili orožniki in zavrnili. Nato so poslali delavce v Budapešto deputacije.

Dwyer je bil obsojen.

MIAMI, Fla., 13. maja. — Bivši policijski inšpektor v New Yorku, col. John Dwyer, je bil spoznan krivim poveljem ter obsojen na tri leta ječe.

Kot obtožitelj je nastopil bivši detektiv John Driscoll, ki je dokazal, da ga je Dwyer pri neki kupčiji odparil za 12.000 dolarjev.

ZANIMIVOSTI DUNAJSKE

STATISTIKE

Število brezposelnih v Avstriji znaša sedaj okoli 165.000 oseb; na mesto Dunaj odpade 80.000 brezposelnih. Dunajski listi z zadostno njevo beležijo padanje brezposelnosti, ker je bilo še v februarju okoli 230.000 oseb brez zaslužka. Nadejajo se, da se bo v prihodnjih mesecih zmanjšalo tudi sedanje število, ki je še vedno preogromno za državo s 6 milijoni prebivalcev.

Najmarkantnejši pojav povojnih let je brezovno prodiranje žene v je mo in poklieno življenje, ki zavzema vedno večji obseg. To je opaziti zlasti v velemestih, kjer so ženske še bolj kakor v manjših mestih in po deželi prisiljene, da si same služijo svoj kruh. Iz statistike mesta Dunaja je razvidno, da so od petih Dunajčank v starosti od 18. do 45. leta štiri, ki so popolnoma ali vsaj deloma preživljajo z lastnim zaslužkom. Njih število znaša 490.000.

Delovanje dunajske reševalne postaje je lansko leto doseglo rekord. Postaja je nudila pomoč 22.482 osebam. Lansko leto je število nesreč doseglo nenavadno višino. Smrtnih nesreč je bilo 606, samomorov in poskušenih samomorov 1781, 547 tramvajskih in 792 avtomobilskih nesreč. V pijanosti se je ponesrečilo 318 ljudi.

Velik požar, ki ga je povzročila ženska ne previdnost.

V vasi Makov na Čehoslovaškem je izbruhnil te dni požar, ki je vpešil 10 hiš in 3 škodnje. Požar je nastal vsled tega, ker je pustila neka čevčica ogenj na odprtem ognjišču brez nadzorstva.

JUBILEJ ROMUNSKE VLADARSKE HIŠE

Rumunska vladarska hiša bo slavila v kratkem 60 letnico vladanja and Rumunijo. Dne 9. apr. 1886. je bil namreč princ Karl Hohenzollernski potom splošnega ljudskega glasovanja izbran za kneza Rumunije pod imenom Carol I. V maju se je nato odpeljal v Bukarešto, kjer je zasedel knežji prestol.

V zvezi s slavnostmi, ki se sedaj pripravljajo, se širijo vesti, da bo letošnja dinastična proslava dala pobudo za proklamacijo Rumunije za cesarstvo in bosta Ferdinand in Marija oklicana za cesarja in cesarico Velike Rumunije.

Predsednik sedanje rumunske vlade, general Avaresen, je ideji Velike Rumunije naklonjen, v dvomu pa je, kako bi druge države sprejele proklamacijo Rumunije za cesarstvo. Vendar je podobno, da se sistematično dela na to, da se Rumunija iz kraljestva prelevi v cesarstvo. V zvezi s tem se navaja tudi nedavni prestop kraljice Marije v pravoslavje.

Rumunski dvor, ki je imel zadnje čase velike neprijetnosti z afero prestolonaslednika Karla, je sedaj tudi to neprijetnost na tihem ublažil in odpravil. Govori se, da je prestolonaslednik Karol že na rumunskih tleh. Vrnil se je v domovino baje v avtomobilu pod imenom inženjerja Rada in se sedaj pogaja s svoji glade formalnosti, ki so potrebne za preklie njegove abdikacije.

Zastrupljeni mornarji.

PHILADELPHIA, Pa., 14. maja. — Ko se je vrnila večeraj bojna ladja "Concord" z mornariških manevrov ob Cubi v mornariško pristanišče na Bergen Island, so morali spraviti 89 mornarjev v mornariško bolnico, ker so trpeli na ptomainskem zastrupljenju. Šest mornarjev je močno bolnih, vendar pa upajo zdravniki, da se bo posrečilo rešiti jih.

Ljudje so naenkrat zboleli predvečernjim jutraj, po zavžitju zajtrka.

Od častnikov ni nikdo zbolel. Kane, v katerih so bila živila za zajtrk, bodo v mornariškem laboratoriju natančno preiskali.

ADVERTISE in GLAS NARODA

Kako se potuje v stari kraj in nazaj v Ameriko.

Kdor je namenjen potovati v stari kraj, je potrebo, da je natančno poučen o potnih listih, prtljaji in drugih stvareh.

Pojasnila, ki vam jih zamoremo dati vsled naše dolgoletne izkušnje vam bodo gotovo v korist; tudi pripravljamo vedno le prvostanske parnike, ki imajo kabine tudi v III. razredu.

Glasom nove naselenske postave ki je stopila v veljavo s 1. julijem, 1924. zamorejo tudi nezdravljani dobiti dovoljenje ostati v domovini eno leto in ako potrebno tudi delj; tozadevna dovoljenja izdaja generalni naseljski komisar v Washington, D. C. Prošnja za tako dovoljenje se lahko napravi tudi v New Yorku pred odpotovanjem, ter se pošlje prosticu v stari kraj glasom najnovejše odredbe.

Kako dobiti svojce iz starega kraja.

Kdor želi dobiti sorodnike, ali svojce iz starega kraja, naj nam prej piše za pojasnila. Iz Jugoslavije bo pripuščenih v prihodnjih treh letih, od 1. julija 1924 naprej vsako leto po 671 priseljencev.

Ameriški državljani pa zamorejo dobiti sem žene in otroke do 18. leta brez, da bi bili šteti v kvoto, Starši in otroci od 18. do 21. leta ameriških državljanov pa imajo prednost v kvoti. Pišite po pojasnila.

Prodajamo vozne liste za vse proge; tudi preko Trsta zamorejo Jugoslovani sedaj potovati.

FRANK SAKSER STATE BANK
82 CORTLANDT ST., NEW YORK

Kretanje parnikov - Shipping News

18. maja: Columbus, Cherbourg, Bremen; Reliance, Cherbourg, Hamburg.
19. maja: Mauretania, Cherbourg; Pres. Roosevelt, Cherbourg, Bremen.
20. maja: Thuringia, Hamburg.
22. maja: PARIS, HAVRE; SKUPNI IZLET.
25. maja: Leviathan, Cherbourg, Bremen, Bremen.
26. maja: Leviathan, Cherbourg.
26. maja: Aquitania, Cherbourg; America, Cherbourg, Bremen.
27. maja: Stuttgart, Cherbourg, Bremen; Deutschland, Cherbourg, Hamburg.
29. maja: Olympic, Cherbourg.
1. junija: Resolute, Cherbourg, Hamburg; Berlin, Cherbourg, Bremen.
2. junija: Berengaria, Cherbourg; Pres. Harding, Cherbourg, Bremen.
3. junija: Cleveland, Cherbourg, Hamburg.
4. junija: Republic, Cherbourg, Bremen.
5. junija: Majestic, Cherbourg; France, Havre; Zealand, Cherbourg, Antwerp.
8. junija: Muenchen, Cherbourg, Bremen.

9. junija: Mauretania, Cherbourg; George Washington, Cherbourg, Bremen.
10. junija: Hamburg, Cherbourg, Hamburg; Columbus, Cherbourg, Bremen.
12. junija: Paris, Havre; Leviathan, Cherbourg; Lapland, Cherbourg, Antwerp.
15. junija: Kellaace, Cherbourg, Hamburg.
16. junija: Aquitania, Cherbourg; Pres. Roosevelt, Cherbourg, Bremen.
17. junija: Westphalia, Hamburg.
19. junija: Olympic, Cherbourg; Penland, Cherbourg, Antwerp; Sierra Ventana, Cherbourg, Bremen.
22. junija: MARTHA WASHINGTON, TRST; SKUPNI IZLET.
23. junija: Majestic, Cherbourg; Albert Ballin, Cherbourg, Hamburg; Stuttgart, Cherbourg, Bremen.
26. junija: France, Havre; Beigenard, Cherbourg, Antwerp.
29. junija: Resolute, Cherbourg, Hamburg; Thuringia, Hamburg; Bremen, Cherbourg, Bremen.
30. junija: Mauretania, Cherbourg; Pres. Harding, Cherbourg, Bremen.
6. julija: PRESIDENTE WILSON, TRST; DRUGI SKUPNI IZLET.

V IN IZ JUGOSLAVIJE PREKO HAMBURGA
RESOLUTE, RELIANCE ALBERT BALLIN DEUTSCHLAND HAMBURG
Naši parniki na tri vjake CLEVELAND, WESTPHALIA THURINGIA
EVROPSKA POTOVANJA POD OSERNIM VODSTVOM
\$198.—
Iz NEW YORKA do LJUBLJANE in NAZAJ v modernem 3. razredu. (Vojni davek posebej.)
TEDENSKA ODPLUTJA
Za povratna dovoljenja in druge informacije se obrnite na lokalnega agenta ali na
United American Lines (Hartman Line) Joint Service with **Hamburg-American Line**
35-39 Broadway, New York.

CUNARD
V JUGOSLAVIJO (preko Cherbourgja)
Znižane cene v tretjem razredu za tja in nazaj.
V LJUBLJANO in nazaj na BERENGARIJI) \$210
AQUITANII)
MAURETANII) \$206
8 in pol dne do Jugoslavije.
Odpluta ob sredah. Tukaj nastanjeni potniki so pripuščeni, ne da bi bili podvrženi kvoti. Vsi potniki tretjega razreda so v kabinah. Neprekosljiva čistota. Izborna hrana. Za potnike nasti vršajo lokalni agenti ali pa
CUNARD LINE
25 Broadway New York

NAZNANILO.

Vsem našim naročnikom v Chicago, Ill., naznanjamo, da jih bo v kratkem obiskal naš tamošnji večletni zastopnik

Mr. JOSEPH BLISH,

katerega toplo priporočamo in prosimo rojake, da mu gredo na roko, ter pri njem obnove naročnino.

Upravništvo.

V STARI DOMOVINI

okraj Ilirska Bistrica je radi selitve naprodaj več kmetij z živim in mrtvim inventarjem. Pojasnila daje: Miha Prosen, Vrba, pošta Bisterza, Venezia Giulia, Italy, ali pa: Mary Zorman, 9803 Prince Ave., Cleveland, Ohio. (3x 14.15.17)

Pozor čitatelji.

Opozorite trgovce in obrtniki, pri katerih kupujete ali naročate in ste z njih postrežbo zadovoljni, da oglašujete v listu "Glas Naroda". S tem boste vstregli vsem.

Uprava "Glas Naroda".

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA", NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDR. DRŽAVAH.

ADVERTISE in "GLAS NARODA"

SLOVENSKO - AMERIKANSKI KOLEDAR za leto 1926

Cena 50c s poštnino vred.
z naročilom pošljite znamke ali money order na:

"Glas Naroda"
82 Cortlandt St., New York, N. Y.

ADVERTISE in GLAS NARODA

Pozor rojaki!
V zalogi imamo
SVETO PISMO
(stare in nove zaveze)
Knjiga je krasno trdo vezana ter stane \$3.00.
Slovenic Publishing Company
82 Cortlandt Street New York, N. Y.

INFLUENZA
izčrpa vašo moč živahnost
Pusti vas dolgo časa oslabilnega in nezmožnega. Začinite se pred njo s tem, da zaustavite brez zamude zgodnje prehlade.
PAIN-EXPELLER
Varstvena anestetika, Rez. U. S. Pat. Off.
dobro vdrgnen v prvi ali hrbet bo spravil kri v kroženje, preprečil zastajanja krvi ter odpravil zastarele prehlade. 35c. in 70c. v lekarnah.
Pravi ima varstveno znamko SIDRO.
F. AD. RICHTER & CO.
BERRY & SO. 3th STS. BROOKLYN, N. Y.